

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

ZŠ a MŠ Třebíč, Na Kopcích 342

„KOUZELNÉ KLÍČE“

OBSAH:

1. Identifikační údaje	4
2. Obecná charakteristika školy	5
3. Pedagogický tým školy.....	6
3. 1. Zástupce ředitele pro MŠ jako lídr mateřské školy	
3. 2. Učitel jako průvodce dětí ve vzdělávání	
3. 3. Asistent pedagoga jako partner učitele	
4. Podmínky vzdělávání	8
4. 1. Psychosociální podmínky	
4. 2. Spolupráce s rodiči	
4. 3. Organizace dne	
4. 4. Životospráva	
4. 5. Věcné podmínky	
4. 5. 1. Třídy	
4. 5. 2. Zahrada	
5. Charakteristika vzdělávacího programu	12
5. 1. Vize a cíle vzdělávacího programu	
5. 2. Vzdělávací strategie	
5. 3. Nastavení procesu pedagogického diagnostikování	
5. 4. Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí	
6. Vzdělávací obsah	31
6. 1. Integrované bloky ve flexibilním uspořádání	
6. 1. 1. Integrovaný blok Klíč k přírodě	
6. 1. 2. Integrovaný blok Klíč ke zdraví	
6. 1. 3. Integrovaný blok Klíč k poznání	
6. 1. 4. Integrovaný blok Klíč ke kořenům	
6. 1. 5. Integrovaný blok Klíč k srdci	
6. 2. Další projekty a programy	
7. Plán autoevaluace	39
7. 1. Oblasti autoevaluace	
7. 1. 1. Naplňování vzdělávacích cílů a výsledků učení dětí	

7. 1. 2. Kvalita vzdělávacího procesu

7. 1. 3. Podmínky vzdělávání

7. 1. 4. Spolupráce s rodinou a partnery školy

7. 1. 5. Profesní rozvoj pedagogického týmu

7. 2. Cíle autoevaluace

7. 3. Kritéria autoevaluace

7. 4. Metody a nástroje pro autoevaluaci

7. 5. Termíny a frekvence autoevaluace

7. 6. Odpovědnost učitelů a dalších pracovníků

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP PV: „KOUZELNÉ KLÍČE“

Název školy: Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342

Sídlo: Na Kopcích 342, Třebíč, 674 01

Zřizovatel: Město Třebíč, Karlovo náměstí 104/55, 674 01 Třebíč

Kontakt na zřizovatele: Bc. Jarmila Zimková, vedoucí Odboru školství a kultury, MÚ Třebíč, tel.: 568 896 165 e-mail: jarmila.zimkova@trebic.cz

Ředitel: Mgr. Vítězslav Bártl

Zástupkyně ředitele pro MŠ: Mgr. Vladimíra Otisková

Osoba zodpovědná za tvorbu ŠVP: Mgr. Vladimíra Otisková, email: otiskova@zskopce.cz, tel. 568 606 102

Webové stránky: www.zskopce.cz

Datová schránka: 73fwbb9

Na zpracování se podíleli: zástupce ředitele pro MŠ a kolektiv pedagogických pracovníků MŠ

Platnost: 28. 8. 2026 (ped. rada)

Vydal ředitel školy: Mgr. Vítězslav Bártl

Rodiče a veřejnost byli seznámeni s programem: září 2026

Nejvyšší povolený počet dětí: 56

Č. j.: MS-101-2026-9

Účinnost: 1. 9. 2026 – 31. 8. 2028

Mgr.
Vítězslav
Bártl

Digitálně podepsal
Mgr. Vítězslav Bártl
Datum: 2026.09.01
17:12:08 +02'00'

Mgr. Vítězslav Bártl, ředitel ZŠ a MŠ Třebíč, Na Kopcích 342

Příspěvková organizace vznikla dne 1. 1. 1999 dle zřizovací listiny, kterou vydalo Město Třebíč dne 2. 7. 1998. IČ: 67 008 381; REDIZO: 600 122298; IZO: 119 000 482

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola je součástí organizace Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342, leží na východním okraji města Třebíč, kde v 90. letech minulého století začala výstavba bytových a rodinných domů, která dosud neskončila. V blízkém okolí se nachází vodní nádrž Lubí a chráněné krajinné území Ptáčovský žleb.

Zřízeny jsou dvě heterogenní třídy, mateřská škola je otevřena všem dětem bez rozdílu etnika, národnosti, pro děti zdravé, ale i děti s různým zdravotním či sociálním znevýhodněním.

Maximální kapacita jedné třídy mateřské školy je 28 dětí, celkem tedy 56 dětí. Chod mateřské školy zajišťují 4 učitelky, 2 asistentky pedagoga, a nepedagogové (uklízečka, 2 kuchařky a školník), kteří pracují pro celou organizaci ZŠ a MŠ.

Mateřská škola byla zřízena v budově, která byla původně určena pouze pro základní školu, nachází se v přízemí levé části vícepatrové budovy, každá třída má svůj vlastní vchod pro rodiče s dětmi, vchod ze základní školy je využíván pedagogickým a nepedagogickým personálem.

Umístění tříd přímo v budově ZŠ nám umožňuje úzké propojení a spolupráci. Máme možnost využití školních prostor – tělocvičnu, školní hřiště /pohybové aktivity/, víceúčelový sál, cvičná kuchyňka.

K mateřské škole přiléhá prostorná zahrada vybavena zahradním nábytkem a herním zařízením pro děti, jako jsou šplhací sestavy, skluzavka, pískoviště, domeček.... a také vyvýšené záhony, o které se starají děti s učitelkami, v letním období je možné pro děti využít vodní sprchu. V sousedství zahrady se nachází prostor venkovního atria a hřiště základní školy, který je také využíván mateřskou školou.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, Krajským úřadem Kraje Vysočina, odbornými pracovišti jako je PPP, SPC, OSPOD, logopedy i dalšími orgány, které dosahují k problematice MŠ.

Mateřská škola je spádovou školou pro přilehlé ulice nově vzniklé čtvrti a několik ulic ve starší bytové zástavbě oddělené údolím.

Od září 2022 pracují obě třídy v souladu s programem Začít spolu.

V průběhu let...

Výstavba v okrajové části města začala již v 90. letech minulého století, kdy byla vybudována nejmladší ze základních trebíčských škol. Její provoz byl zahájen školním rokem 1996-1997.

Provoz mateřské školy byl zahájen 1. 7. 2008, byl přestavěn a přizpůsoben prostor základní školy, vzhledem ke zvyšujícímu se počtu dětí byla 1. 9. 2011 rozšířena na mateřskou školu dvoutřídní.

Celá budova byla v roce 2005 zateplena. V budoucnu je plánována rekonstrukce zahrady, která by se měla stát přirozenou součástí vzdělávacího procesu a rozšířit prostředí ke vzdělávání a učení i do venkovních prostor. V roce 2026 byla dokončena kompletní revitalizace prostoru před budovou školy, který je podnětným prostředím pro trávení pobytu venku i pro děti MŠ.

Naše třídy

V mateřské škole máme dvě heterogenní třídy s počtem 28 dětí, odlišené názvem Hvězdičky a Sluníčka.

Obě třídy mají svůj vlastní charakter, podnětné prostředí v centrech aktivit, aby si v nich děti našly prostor a činnosti, které je nejlépe rozvíjejí a které jim nejlépe vyhovují. Nelze tak jednoduše definovat, čím je každá ze tříd specifická, protože je to neustále se vyvíjející organismus, který je definován konkrétními učitelkami na třídě.

Pedagogické plánování je plně v kompetenci učitelek jednotlivých tříd, ty ho přizpůsobují věku, možnostem a potřebám dětí, a zároveň do něj zapojují děti samotné prostřednictvím společného plánování. Plánování však vždy vychází ze závazného dokumentu RVP PV a ŠVP naší MŠ.

Ačkoliv se třídy liší svým stylem a prostředím, obě spojuje stejná filozofie, respektující a partnerský přístup k dětem, bezpečné a podnětné prostředí, radost z objevování – to vše pod principy programu Začít spolu.

3. PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY

3. 1. Zástupce ředitele pro MŠ jak lídr mateřské školy

Mateřskou školu řídí zástupce ředitele (z pověření ředitele školy), který vede tým zaměstnanců ke společné vizi a rozvoji mateřské školy. Podporuje a dbá na vzájemnou spolupráci, vstřícnou, upřímnou a respektující komunikaci. Podněcuje k respektující spolupráci a prosociálním vztahům zaměstnanců a zajímá se o jejich wellbeing. Pomocí supervizí nabízí otevřený a bezpečný prostor pro komunikaci. Dává zaměstnancům dostatek prostoru zapojit se do řízení a chodu mateřské školy. Provádí systematické hospitace a na jejich základě pak konstruktivní zpětnou vazbu a hodnocení. Hledá silné stránky jednotlivých pedagogů a podporuje jejich růst. Snaží se vést a posouvat zaměstnance v jejich profesním rozvoji. Snaží se vést pedagogy ke vzájemným náslechům, které je obohacují, posouvají a motivují ke vzájemnému učení, sdílení zkušeností a dalšímu vzdělávání. Pravidelně provádí autoevaluaci školy a sebereflexi a výsledky využívá k dalšímu seberozvoji i rozvoji celého chodu mateřské školy.

Pedagogické porady jsou organizovány dle rozpisu v ročním plánu učitele, zpravidla 1x za měsíc. Vede je zástupce ředitele, účastní se jí všichni pedagogové, provozní zaměstnanci jsou seznamováni se závěry jednání. Dochází na nich k vyhodnocování vzdělávací práce zaměstnanců a stanovení úkolů na následující období. Důležité informace jsou součástí zápisu, se kterým je seznámen celý pedagogický sbor školy. O dění v MŠ i závěrech pedagogických rad je pravidelně zástupcem ředitele informován ředitel školy, v případě potřeby se účastí jednání pedagogického sboru MŠ. Mimořádné informace, zajímavosti či nabídky jsou zasílány emaily a přes WhatsApp skupinu, projednávány telefonicky. Informační systém funguje i směrem ven – webové stránky školy, facebook, nástěnky pro rodiče, emaily, aplikace TWIGSEE.

3. 2. Učitel jako průvodce dětí ve vzdělávání

Učitel vytváří ve třídě i celé škole bezpečné prostředí, snaží se, aby dítě bylo vnímáno takové, jaké je, inspiruje, podporuje, motivuje. Používá respektující přístup a komunikaci. Podporuje samostatnost dětí a zapojuje je do rozhodování o věcech, jenž se jich týkají. Učí je popisnému jazyku, vyjádření vlastních emocí a svého vlastního názoru. Učitel v rámci center aktivit (CA) vnímá individuální pokroky dětí a plánuje další činnosti tak, aby děti dále rozvíjel. Prostřednictvím CA vede děti k sebehodnocení a ke konstruktivnímu vrstevnickému hodnocení. Pružně a individuálně reaguje na potřeby dětí a snaží se je zapojovat do dění ve třídě a vzdělávací nabídky. Provádí také prevenci rizikového chování a jde dětem svým chováním příkladem.

Pedagogové provádí sebereflexi, navštěvují jiné kolegy, vzájemně se inspirují a sdílí své zkušenosti. Každý pedagog má své specifické úkoly, za které zodpovídá, v rámci potřeby má možnost požádat o spolupráci ostatní kolegy. Důraz klademe na spolupráci a všichni zaměstnanci přistupují k řešení problému vstřícně, s rozumem a citem. Dále se snaží svoji odbornost prohlubovat různými kurzy, semináři, webináři, stážemi, Letními školami Začít spolu aj. Spolupracuje s dalšími pedagogy a asistenty pedagoga na třídě a vytvářejí příznivé podmínky pro výchovně vzdělávací proces. Snaží se vytvořit příznivé klima ve škole a spolupracuje s rodiči.

3. 3. Asistent pedagoga jako partner učitele

Asistent je vnímán jako plnohodnotná součást týmu školy. Svou práci provádí na základě pokynů od pedagoga a je jeho partnerem a oporou ve vzdělávání dětí. Uplatňuje respektující přístup a komunikaci. Podílí se spolu s pedagogem na plánování, realizaci i hodnocení vzdělávání. Provádí sebereflexi a dále se vzdělává. Podílí se na příznivém klimatu školy.

Učitelky i asistentky jsou dětem přirozeným vzorem a na jejich vzájemném chování a jednání závisí vytváření příznivé a vstřícné atmosféry. Snažíme se vytvořit, udržet a rozvíjet stabilní pedagogický tým, který zná svoje kompetence.

4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4. 1. Psychosociální podmínky

Vytváříme bezpečné, respektující a přístupné prostředí pro všechny děti, rodiče i zaměstnance bez rozdílu.

Společnými pravidly podporujeme prosociální vztahy mezi dětmi, ta jsou vytvářena ve spolupráci s dětmi, jsou pozitivně formulována a aktivně využívána.

Děti vedeme k aktivitě a samostatnému rozhodování, děti mají možnost volby, mají možnost zažít úspěch.

Prostředí školy působí esteticky, zdobí jej práce dětí – výtvary jsou umístěny tak, aby byly viditelné dětmi i jejich rodiči.

Snažíme se o podnětné prostředí, které rozvíjí zvědavost dětí, vede je ke kladení otázek a hledání souvislostí.

Připravujeme děti na život v multikulturní společnosti, učíme je vnímat odlišnosti, nacházet spojitosti a toleranci.

Pro bezproblémový přechod z rodiny mají rodiče /zvláště mladších dětí/ možnost využít adaptační režim, na základě dohody mezi učiteli a rodiči zvolit způsob vyhovující oběma stranám.

Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku, uspořádání tříd umožňuje klidové činnosti.

Příznivé klima je posilováno různými rituály, již zažité jsou doplňovány dalšími, je tak obohacován týmový život dětského kolektivu (přivítání, společné popřání hezkého dne, oslavy narozenin, komunitní kruh, výlety, účast na kulturních akcích, loučení s předškoláky, výstavy...).

Záměrem MŠ je vytvářet dětem bezpečné prostředí, učit děti podporovat emoční stabilitu, sociální dovednosti a vést je k přiměřenému projevování emocí.

4. 2. Spolupráce s rodiči

Spolupráce mateřské školy s rodiči je založena na vzájemné důvěře, otevřené komunikaci a partnerském přístupu. Mateřská škola vytváří přátelské, bezpečné a otevřené prostředí, ve kterém se rodiče cítí vítáni a mají možnost aktivně se zapojit do života školy. Společným cílem je podpora harmonického rozvoje dítěte, respektování jeho individuality a potřeb a zajištění jednotného výchovného působení rodiny a mateřské školy.

Mateřská škola klade důraz na pravidelnou a srozumitelnou informovanost rodičů o průběhu vzdělávání jejich dětí, o aktivitách školy i o organizačních záležitostech.

Formy spolupráce s rodiči

- každodenní osobní komunikace při předávání dětí
- třídní schůzky a individuální konzultace
- informování rodičů prostřednictvím aplikace TWIGSEE, nástěnek, webových stránek, e-mailů
- zapojení rodičů do života mateřské školy a spolupráce při školních akcích
- besedy s odborníky, přípravka pro předškoláky
- možnost rodičů podílet se na hodnocení činnosti školy a podávat podněty a připomínky

Aby vstup dětí i rodičů do školky probíhal plynule, připravujeme každý den krátký ranní úkol. Ten rodiče motivuje k tomu, aby předávali děti učitelkám v klidné atmosféře a beze spěchu. Úkoly se vážou k aktuálnímu tématu, díky čemuž mají rodiče přehled o obsahu vzdělávání a mohou lépe vnímat znalosti i dovednosti svého dítěte.

Společné akce mateřské školy a rodičů

Mateřská škola pravidelně organizuje společné akce pro děti a jejich rodiče, které podporují vzájemné vztahy, spolupráci a otevřenou komunikaci mezi rodinou a školou. Tyto aktivity přispívají k posilování pocitu sounáležitosti, umožňují rodičům lépe poznat prostředí mateřské školy a aktivně se zapojit do výchovně-vzdělávacího procesu.

Společné akce jsou realizovány v průběhu celého školního roku, jsou přizpůsobeny věku a možnostem dětí a probíhají v přátelské a bezpečné atmosféře. Účast rodičů je dobrovolná a mateřská škola usiluje o dostupnost akcí pro všechny rodiny.

Zásady spolupráce s rodiči

- diskrétnost a ochrana osobních údajů
- vzájemná úcta, tolerance a důvěra

Mateřská škola podporuje aktivní zapojení rodičů do dění školy a vytváří prostor pro jejich spolupráci, návrhy a podněty.

4. 3. Organizace dne

Denní režim má časové uspořádání, který podporuje pocit jistoty a bezpečí, ale zároveň je maximálně pružný /ohebný/, aby učitel mohl reagovat na aktuální situace.

Provozní doba:

Pondělí – pátek 6:00 – 16:00 hodin

Režim dne:

6:00 – 8:00 příchod dětí, ranní úkol

6:00 – 7:00 scházení dětí ve třídě Hvězdiček

6:00 – 8:30 volná hra

8:30 – 8:40 tělovýchovná chvilka

8:40 – 9:00 svačina

9:00 – 9:45 ranní kruh, činnosti v centrech aktivit, hodnotící kruh

9:45 – 11:30 příprava na pobyt venku, pobyt venku (při nepříznivém počasí činnosti v MŠ)

11:30 – 12:15 hygiena, oběd, příprava na odpočinek, odchod dětí po obědě

12:15 – 14:00 odpočinek, individuální klidové činnosti, příprava na svačinu

14:00 – 16:00 odpolední svačina, spontánní hry, odchod dětí domů

Takto je zpravidla členěn pracovní den ve třídách.

Toto časové rozvržení činností je orientační, může se posouvat vzhledem k aktuálním situacím či nenadálým událostem, kdy je nutné posunout nebo přeskládat program. Na změny, které by se měly týkat chodu třídy, budou vždy rodiče upozorněni třídními učitelkami.

4. 4. Životospráva

Stravování a pitný režim

Mateřská škola má společnou kuchyň se základní školou. Součástí MŠ je výdejna s jídelnou. Jídlo je dopravováno z kuchyně ZŠ na nerezových vozících. Součástí výdejny v MŠ je myčka nádobí a lednice. Výdejna je propojena s jídelnou výdejním oknem. Pro MŠ je jídlo připravováno v souladu se spotřebním košem a normami pro danou věkovou kategorii. V jídelníčku jsou dostatečně zastoupeny mléčné výrobky, ovoce, zelenina, luštěniny. Jídelníček je pestrý a vyvážený. Za jeho správné sestavení zodpovídá vedoucí školní jídelny. Doba stravování je vymezena v denním řádu mateřské školy a mezi jídly jsou dodržovány doporučené časové intervaly.

Děti jsou vedeny k maximální samostatnosti a nejsou nuceny do jídla. Ve velké míře si o svém stravování s ohledem na daný věk, rozhodují samy. Svačina probíhá postupně a děti si v daném časovém intervalu plánují, kdy budou jíst. Obslouží se samy (např. si namažou pečivo pomazánkou, vezmou si ovoce/zeleninu) nebo si o pomoc požádají. Při obědě si polévku nabírají samy, jídlo vydává paní kuchařka. Děti jsou motivovány k ochutnávání a volení velikosti porce podle jejich rozhodnutí. Učí se neplýtvat jídlem a také společné kultuře stolování. Pitný režim je přístupný dětem celý den a děti se obsluhují samy nebo si o pomoc požádají. Ve třídě má každé dítě svůj vlastní hrnek označený značkou. Pitný režim sledujeme a vedeme k pravidelnému pití. Nápojový stolek je pojízdný a lze jej využít i při pobytu venku na školní zahradě.

Případné potravinové alergie nebo diety řešíme s rodiči individuálně.

4. 5. Věcné podmínky

4. 5. 1. Třídy

Prostor tříd je rozdělen do center aktivit (CA), které dětem umožňují lépe se orientovat. CA nabízejí dostatečný prostor jak pro hru, pohybové a kreativní činnosti, tak pro odpočinkové aktivity. Děti v nich mohou objevovat, experimentovat, tvořit a posilovat své silné stránky. Vytváří se v nich prostor pro učení se od sebe navzájem, nápodobou i pozorováním. V CA je vše přehledné, logicky roztříděné, dostupné, a odpovídající věkovým potřebám dětí. Jsou v nich daná pravidla pro jejich používání, děti se podílí na tvorbě pravidel. Pracují v malých skupinkách, což umožňuje samostatnost a spolupráci. MŠ je vybavena hračkami, pomůckami a materiálem pro rozvoj fantazie a samostatnou práci dětí, s důrazem na podnětné prostředí. Vše je průběžně obnovováno, doplňováno a využíváno. Děti se podílejí na výzdobě třídy, v šatnách jsou nástěnky, na kterých je prezentována jejich činnost a informace pro rodiče.

Každá třída má sklad lůžkovin a matrací s oddělenými regály.

Společné pomůcky a didaktický materiál je umístěn ve společné části chodby – ve skříních.

4.5.2. Zahrada

Ze třídy Sluníček je přímý vstup na školní zahradu, která je oplocená a je oddělenou součástí venkovního areálu školy. Prostor je částečně zatravněný a částečně vydlážděný. Jsou zde atestované hrací prvky. Nerovný terén zatravněné plochy umožňuje dětem rozvoj motorických dovedností, vydlážděná část je rovná a umožňuje další pohybové a výtvarné aktivity. Součástí zahrady je i několik vzrostlých jehličnatých i listnatých stromů, které nabízí dětem stín pro hru s přírodninami.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5. 1 Vize a cíle vzdělávacího programu

„Děti se mají vychovávat tak, aby se později nevělekly smutně životem a aby nenechaly všechny poklady a krásy světa shnít jen proto, že k nim nenalezly klíč.“ (Antoine de Saint-Exupéry)

V inspirativním prostředí center aktivit vedeme děti k objevování vlastních schopností jako jedinečných klíčů k pokladům světa a k radosti z celoživotního učení. Naším cílem je vychovat svobodnou a vnímavou bytost, která díky vlastní zkušenosti a odvaze dokáže kráčet životem naplněně a s úctou ke všemu živému.

Naše mateřská škola pracuje podle vzdělávacího programu **Začít spolu**, který staví na demokratických hodnotách, respektu k jedinečnosti každého dítěte, spolupráci, partnerství s rodinou a širší komunitou ve vzdělávání dětí.

Samostatnost, kritické myšlení, schopnost rozhodovat se a nést za svou volbu odpovědnost, tvořivost, flexibilita vůči změnám, zájem o ostatní, zodpovědnost vůči světu, ve kterém žijeme jsou tím, na co se v **Začít spolu** zaměřujeme.

Respektujeme vzdělávací cíle stanovené v RVP PV. V souladu s programem **Začít spolu** se opíráme o tyto hlavní pilíře:

- **SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO VŠECHNY DĚTI**
- **AKTIVNÍ ZAPOJENÍ DÍTĚTE**
- **UČENÍ V SOUVISLOSTECH**
- **RODIČE A KOMUNITA JSOU VÍTANÝMI PARTNERY**

SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO VŠECHNY DĚTI

Podporujeme rozmanitost, protože ji vnímáme jako nedílnou a cennou součást naší společnosti. Respektujeme potřeby všech dětí s ohledem na různé kulturní a sociální prostředí, ze kterého přicházejí, a úroveň jejich aktuálních schopností. Budujeme vzájemnou důvěru, respekt a dobré vztahy mezi dětmi. Vytváříme jim prostor být samy sebou i příležitost ke vzájemné spolupráci.

AKTIVNÍ ZAPOJENÍ DÍTĚTE

Dáváme dětem prostor učit se vlastní činností a prožitkem. Nabízíme jim příležitost vyhledávat a zpracovávat informace, učit se z různých zdrojů, od sebe navzájem, prezentovat své myšlenky, objevovat, experimentovat, užívat rozmanité strategie řešení problémů, týmově spolupracovat, svoje činnosti si plánovat a reflektovat. Zaměřujeme se na rozvoj jejich kompetencí. Chybu považujeme za přirozenou součást učení. Podporujeme vnitřní motivaci

děti k celoživotnímu vzdělávání, které je i pro nás nezbytnou cestou rozvoje.

UČENÍ SE V SOUVISLOSTECH

Učení plánujeme a realizujeme v souvislostech a provázanosti se životem. Využíváme také autentických situací a námětů, jejichž nositeli jsou samy děti. Chceme, aby porozuměly světu, ve kterém žijí, a uměly jej kriticky reflektovat. Učení v souvislostech podporujeme časovou a organizační strukturou dne. Vzdělávání probíhá ve větších tematických celcích, v podnětném učebním prostředí uspořádaném do center aktivit.

RODIČE A KOMUNITA VÍTANÝMI PARTNERY

Vytváříme partnerský vztah s rodinami dětí a širší komunitou. Nabízíme jim různé formy spolupráce, možnost aktivně se podílet na chodu školy, zapojit se do vzdělávání dětí i budovat vztahy mezi sebou navzájem. Otevřenou komunikaci a spolupráci s rodinami považujeme za důležitý předpoklad zdárného učení a podpory rozvoje dítěte.

5.2 Vzdělávací strategie

Prostor k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností nabízejí zejména spontánní činnosti (volná hra) a nepřímo řízené činnosti, které v Začít spolu převažují nad činnostmi řízenými a v nichž má dítě prostor pro samostatnost. V Začít spolu vytváříme příležitosti k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností během celého dne díky ustálené struktuře dne pro Začít spolu typické.

Struktura dne v ZaS a vzdělávací strategie prostřednictvím nichž zajišťujeme rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností:

RANNÍ ÚKOL

Při příchodu do MŠ čeká na děti a jejich rodiče u vstupu do třídy časově nenáročný ranní úkol. Vztahuje se k tématu, o kterém se právě učíme. Vytváří příležitost ke spolupráci dítěte s rodičem, ulehčuje vstup dítěte do třídy, je jakýmsi rituálem, při němž se rodič s dítětem loučí.

KOMPETENCE K UČENÍ

Ranní úkol je krátký písemně formulovaný. Rodič čte dítěti zadání, dítě se soustředí, aby porozumělo, co má dělat. Při řešení úkolu dítě uplatňuje získané poznatky a zkušenosti.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Ranní úkol umožňuje dítěti vyjadřovat se různými způsoby – pantomimicky, výtvarně, slovně atp. a vytváří příležitost ke komunikaci s rodičem.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Ranní úkol umožňuje dítěti využívat vlastní silné stránky, zájmy, vyjádřit svůj názor, je příležitostí k projevení důvěry v sebe sama.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Ranní úkol může svým obsahem vést k naplňování očekávaných výsledků učení např. přiřadit piktogramy k jednotlivým pravidlům; vyber předměty, které jsou z plastu a vhodí je do správného kontejneru...

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Ranní úkol umožňuje dítěti procvičit si získané poznatky, řešit jednoduché situace, pracovat s chybou, vymýšlet různá řešení, čerpat informace z různých zdrojů.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Ranní úkol je časově nenáročný, umožňuje každému dítěti činnost začít i dokončit. Dává dítěti příležitost přicházet s vlastními nápady. Může být zadán jako brainstorming, rodič myšlenky dítěte zachycuje, vzniká tak myšlenková mapa nápadů dětí k určitému tématu.

Ranní úkol může svým obsahem vést k naplňování očekávaných výsledků učení svým zaměřením na tradice jednotlivých zemí, na návštěvu divadla, galerie...

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Ranní úkol vytváří dítěti příležitost využít k jeho řešení digitálních technologií např. tablet, fotoaparát. Ranní úkol může svým obsahem vést k naplňování očekávaných výsledků učení svým zaměřením na tradice jednotlivých zemí, na návštěvu divadla, galerie...

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Ranní úkol svým obsahem směřuje k rozvoji předmatematických dovedností. Dítě třídí, vybere, spáruje, kombinuje a uspořádává objekty podle zadaných kritérií, sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Ranní úkol má písemné, nebo audio zadání – dítě naslouchá čtené instrukci a na základě porozumění plní zadání. Ranní úkol má ustálený grafický formát, díky němuž se dítě učí rozlišovat některé symboly, piktogramy, znaky a rozumět jejich významu a funkci.

PRŮBĚŽNÁ SVAČINA (v realizaci)

Svačina se odehrává během volných spontánních her. Děti se u svačiny postupně prostřídají, kdo má hlad, jde svačit rovnou, kdo ne, dále si hraje a svačí později. Podle svých potřeb a chuti si svačinu sestaví (z kousků různých druhů pečiva, pomazánky, zeleniny či ovoce, čaje, mléka...), použité nádobí po sobě uklidí. Svačina probíhá s respektem k individuálním potřebám dětí, je prostorem k rozvoji sebeobslužných dovedností a samostatnosti

KOMPETENCE K UČENÍ

Průběžná svačina vytváří dítěti příležitost uplatňovat předchozí získané zkušenosti a poznatky v praktických situacích. Děti jsou seznámeny s pravidly na jejichž základě funguje sebeobsluha při svačině (např. při nabírání ovoce/zeleniny používáme servírovací kleště; vylitý nápoj utřu hadrem k tomu určeným). Zkušenosti, které získávají během sebeobsluhy u svačiny, mají příležitost uplatňovat jak ve školním prostředí, tak i v běžném životě.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Průběžná svačina přináší prostor pro komunikaci s ostatními dětmi, je společenskou událostí.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Průběžná svačina vytváří příležitost k navazování vztahů s ostatními dětmi. Odehrává se u stolků k tomu určených, kde se děti prostřídají. Děti mají příležitost rozhodnout se s kým chtějí strávit čas při svačině. Průběžná svačina představuje možnost trénovat základní společenská pravidla při stolování, rozlišovat vhodné a nevhodné chování při stolování a reagovat na ně.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Průběžná sebeobslužná svačina vede děti k zodpovědnosti za svá rozhodnutí (např. naberu si jen tolik, kolik sním), respektování dohodnutých pravidel a práv druhých (např. naberu si tolik, aby zbylo na ostatní děti), přispívá k fungování společenství v MŠ (např. když dosvačí, uklidím si po sobě místo; odnáším nádobí na místo k tomu určené).

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Průběžná svačina nabízí prostor pro organizaci vlastního času, dítě se rozhoduje, kdy půjde svačit (ukončí/opustí svou hru, činnost) na základě svých potřeb a v souladu s dohodnutými pravidly.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Průběžná svačina vytváří příležitost k řešení běžných situací, každodenně se děti rozhodují, co a jaké množství si připraví. Přináší možnosti experimentovat, zkoumat, objevovat nové potraviny, poznávat a ochutnávat je.

KOMPETENCE KULTURNÍ

Průběžná svačina je prostorem k přijímání osobnostních i kulturních zvyklostí a rozmanitosti ostatních dětí. Děti se učí rozumět tomu, že každý máme jiné potřeby a stravovací návyky (co se týče množství i složení svačiny). Jsou dané nejen osobnostním nastavením, ale i kulturou rodiny, ze které děti vycházejí (např. vegetariánský způsob stravování v rodině, náboženské zvyky ovlivňující postupy ve stravování – půst od masných výrobků...)

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Během průběžné svačiny není rozvíjena.

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Průběžná svačina vytváří příležitost pro práci s počtem a množstvím (např. u misky s hroznovým vínem je na kartičce znázorněno 5 puntíků, což znamená můžeš si nabrat nejvíce 5 kusů, děti si postupným načítáním nandají odpovídající počet).

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Prostředí pro průběžnou svačina je uspořádáno prostřednictvím symbolů, obrázků, které označují, na které místo co patří (např. místo na odkládání hrnků, talířů, špinavého nádobí). Děti se s jejich pomocí orientují v prostoru, učí se porozumět jejich významu a funkci.

RANNÍ KRUH

Je příležitostí k budování společenství, místem pro rituály jako vzájemné pozdravení, sdílení zážitků, oslavy, seznámení se s programem i pohybovou chvilku. Děti se v něm učí komunikovat i naslouchat druhým, rozvíjejí sociální a komunikační kompetence. Je také prostorem k osvojování si vědomostí o tématu, kterým se v daném období zabýváme. V závěru ranního kruhu představí učitelka dětem nabídku do center aktivit. Děti si vyberou činnost, která je zajímá. Volbu potvrdí umístěním své jmenovky/značky/fotografie do centra, přičemž musí zohlednit, zda je v daném centru ještě volné místo. Pokud je činnosti v centrech aktivit zaujmou, mohou v nich pokračovat i v odpoledním čase v rámci volných her.

KOMPETENCE K UČENÍ

Ranní kruh nabízí příležitost k poznávání světa kolem sebe, k záměrnému soustředění činnosti a udržení, rozvoji kritického myšlení. Děje se to zejména prostřednictvím témat, která jsou otevírána evokačními otázkami, na jejichž základě děti formulují, co o daném tématu již vědí, myslí si, že vědí, co by se chtěly naučit a zajímá je. Na základě toho se děti následně podílejí na plánování činností nebo návrhů další témat, která je zajímají.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

V ranním kruhu dítě navazuje vztahy s ostatními (např. děti se vzájemně pozdraví, společně slaví narozeniny a gratulují si), chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým (počká až jeden domluví, než začne sdílet svoje zážitky; respektuje, že některé z dětí mluvit nechce).

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

V ranním kruhu čerpají děti informace z různých zdrojů přinesených učitelem (autentické, tištěné, audio, digitální) i od sebe navzájem a tvořivě s nimi pracují. V diskusi a na základě položených otázek vymyslí různá řešení problémů a situací

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

V ranním kruhu se dítě seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií, jako nástrojů

k poznávání světa kolem sebe (např. prezentace obrázků, fotografií, videoukázky k tématu, o kterém se učíme). Ranní kruh je příležitostí k rozhovorům učitele s dětmi o přínosech a rizicích jejich používání.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Ranní kruh vytváří prostor pro práci s texty, učitel nabízí knihy, nebo časopisy, ze kterých dětem předčítá. Děti tak mohou soustředěně sledovat děj, vyjadřovat se k jednání postav, vymýšlet alternativní konce příběhu, předvídat a usuzovat děj z obrázků, reflektovat čtenářský zážitek a sdílet ho s ostatními. V rámci každodenních rituálů mají děti možnost rozlišovat některé symboly, piktogramy, znaky a porozumět jejich významu (např. interakce s kartami označujícími kalendář, počasí, strukturu dne, centra aktivit).

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Ranní kruh je příležitostí ke kladení otázek, hledání odpovědí na ně, vyjadřování myšlenek, prožitků a zkušeností (např. Co jsem dělal/a včera? Jak jsem se měl/a o víkendu?). Poskytuje prostor naslouchat druhému a učit se dodržovat domluvená pravidla komunikace (např. mluví jeden, ostatní naslouchají; slovo si předáváme pomocí vhodného předmětu).

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Ranní kruh je prostorem pro respektování dohodnutých pravidel a diskuzí nad jejich dodržováním, nabízí situace, v nichž se děti učí identifikovat nespravedlnost a reagovat na ni. Každodenní rituály, do nichž jsou děti v ranním kruhu zapojeny (např. určování dne v týdnu, označování center aktivit s nabídkou činností) přispívají k hladkému chodu dne a podporují fungování společenství v MŠ.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Do ranního kruhu děti přichází s vlastními nápady, podílí se na společných rozhodnutích, navrhuje, co potřebují k realizaci vlastních činností. (Např. v závěru ranního kruhu představí učitelka dětem nabídku do center aktivit. Ještě předtím, než si děti vyberou činnost, která je zajímá, se jich učitel/ka se doptává, co budou k její realizaci potřebovat. Děti mohou navrhnout jaké pomůcky a materiály v daném centru využijí.)

KOMPETENCE KULTURNÍ

Ranní kruh vytváří příležitost zapojovat se do tvůrčích činností (např. pantomimou, hudebně), reagovat na umělecké a kulturní podněty (na základě společného poslechu hudební ukázky, zhlédnutí krátké video ukázky/filmu s kulturní tematikou), seznamovat se s kulturním děním ve svém okolí a přijímat kulturní, náboženské i jazykové rozmanitosti ostatních (např. při rozhovorech v ranním kruhu mohou děti vnímat rozdílnosti v dodržování tradic ve svých rodinách).

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Ranní kruh je prostorem do kterého učitel přináší činnosti, v nichž mají děti příležitost třídit a

kombinovat objekty na základě jejich vlastností, uspořádat je podle daných kritérií, orientovat se v prostoru a rovině, rozlišovat a pojmenovávat prostorové vztahy. V rámci každodenních rituálů děti rozvíjejí matematické dovednosti (např. určují kolik center aktivit je dnes v nabídce, uvědomují si pravidla počtu míst v jednotlivých centrech aktivit a zohledňují je při samotném výběru činnosti, orientují se v rovině při interakci s kartami na tabuli – nahoře, dole, vpravo, vlevo, i v prostoru třídy, kde jsou jednotlivá centra umístěna).

ČINNOSTI V CENTRECH AKTIVIT (nepřímo řízené činnosti)

Spojovníkem nepřímo řízených rozmanitých činností, které dětem do center aktivit nabízíme, je téma, o kterém se učíme. Takto koncipovaná nabídka umožňuje dětem vybrat si, co odpovídá jejich skutečným potřebám a zájmům, je důležitým nástrojem individualizace vzdělávání. Jedná se o situaci, kdy děti v témže čase pracují na různých zadáních v několika centrech aktivit. Úroveň obtížnosti jednotlivých úkolů plánujeme tak, aby je děti zvládly samostatně, bez pomoci dospělého, aby mezi sebou vzájemně spolupracovaly, radily se, experimentovaly, hledaly způsoby řešení. Nejen výsledek činnosti, ale i samotný proces je důležitý. Činnosti v centrech aktivit vedou děti k rozvoji kompetencí klíčových pro další učení a život.

KOMPETENCE K UČENÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit vytvářejí příležitost k objevování a zkoumání, děti při nich používají strategii pokusu a omylu. Děti si je vybírají na základě svých zájmů, což podporuje jejich záměrné soustředění se na činnost a udržení pozornosti.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit jsou příležitostí pro navazování vztahů s ostatními dětmi. Dítě při nich projevuje ohleduplnost vůči druhým, chová se empaticky, zároveň jsou příležitostí učit se odmítnout nepříjemné chování či komunikaci ostatních, požádat vrstevníky o pomoc. Při těchto činnostech má dítě prostor vyjadřovat vlastní názor, projevovat důvěru v sebe sama a uplatňovat své silné stránky.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit jsou příležitostí řešit jednoduché problémové situace, vymýšlet a zkoušet jejich různá řešení, pracovat s chybou a vnímat ji jako přirozenou součást učení. Děti v centrech aktivit pozorují, zkoumají, experimentují, objevují, tvořivě pracují s informacemi, které čerpají z různých zdrojů (autentických/reálných, tištěných a digitálních), na základě předchozích zkušeností volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

KOMPETENCE KULTURNÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit vytvářejí dětem příležitost vyjadřovat se uměleckými prostředky a zapojovat se do tvůrčích činností. Díky tomu, že se při činnostech v centrech aktivit dítě setkává s ostatními dětmi, s nimiž komunikuje a spolupracuje, učí se

přijímat jejich osobnostní, kulturní, jazykové a jiné rozmanitosti.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit nabízejí dětem možnost vybrat si knihy nebo časopisy podle svého zájmu, pracovat s knihami, které obsahově souvisí s tématem, o kterém se učíme, vyprávět děj a určovat časovou posloupnost podle obrázků, vytvářet vlastní knihy, plakáty. Vizuální systém označení pomůcek a materiálů v prostředí třídy (symboly, piktogramy, znaky) podporuje orientaci v centrech aktivit, děti rozumí jejich významu a funkci.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit vytvářejí pro děti příležitost vyjadřovat se různými způsoby (např. pantomimicky, výtvarně, hudebně, pohybově), využívat rozmanité informační zdroje, které jsou jim v jednotlivých centrech dostupné a komunikovat s ostatními dětmi.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit vytvářejí prostor k respektování dohodnutých pravidel, přijímání zodpovědnosti za svá rozhodnutí i uplatňování jednání, které přispívá k trvale udržitelnému rozvoji (např. po dokončení činnosti uklidím pomůcky na své místo; rozlitou vodu po sobě utřu, odstřížky papíru dávám do krabice k tomu určené).

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit dávají dětem prostor přicházet s vlastními nápady a rozvíjet je, vytvářet si základy pracovních dovedností a návyků, učí se činnost dokončit. Děti si své činnosti sami organizují, připravují si k nim potřebné pomůcky a materiály, domlouvají se na postupech realizace i změnách a spolupracují.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit umožňují dětem rozvíjet jejich informatické myšlení, pracovat s algoritmy (např. logické hry, robotické pomůcky – Manipulační a stolní hry). Děti ke svému učení, badatelským činnostem a poznávání světa využívají také digitálních pomůcek, které jsou součástí vybavení center aktivit (např. digitální mikroskop, tablet)

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Nepřímo řízené činnosti nabízejí dětem příležitost osvojovat si předmatematické dovednosti prostřednictvím všech center aktivit. Děti v nich sestavují prostorové objekty podle předlohy, určují jejich míru pomocí poměrování, třídí, párují, kombinují, uspořádávají objekty, dle různých kritérií, určují počet, porovnávají kvantitu na základě manipulace a svá zjištění graficky znázorňují (např. pomocí čárek nebo obdobných symbolů), orientují se v prostoru a rovině.

HODNOTÍCÍ KRUH

Po ukončení činností v centrech aktivit přichází reflexe. Nejčastěji se odehrává v kruhu, kde

děti svoji práci prezentují. Mají prostor ostatním říci, ve kterém centru pracovaly, ukázat výstupy své práce, vyhodnotit, jak se jim pracovalo, co se jim podařilo, co nového se naučily, kdo z dětí jim v práci poradil, pomohl atp. V hodnotícím kruhu jsou děti vedeny k sebereflexi i oceňování práce druhých.

KOMPETENCE K UČENÍ

Hodnotící kruh dává dítěti příležitost vyhodnocovat svoje pokroky v učení, podporuje dítě v záměrném soustředění se na činnost a udržení pozornosti. Přináší dítěti podněty k poznávání světa kolem sebe (ostatní děti v kruhu reflektují výstupy i proces své práce a tím dítěti nabízejí další podněty a inspiraci k učení).

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Hodnotící kruh vytváří dítěti prostor k vyjadřování vlastního názoru, dává mu příležitost pojmenovat vlastní silné stránky, projevit důvěru v sebe sama – ocenit sebe i druhé.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Hodnotící kruh nabízí prostor pro práci s chybou, děti se ohlížejí za svými činnostmi a na základě předchozí zkušenosti navrhuji, jak situace řešit příště.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

V hodnotícím kruhu dítě využívá digitálních technologií k prezentaci vlastní práce a tím vytváří pro ostatní podněty k poznávání světa kolem sebe.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Součástí hodnotícího kruhu je práce se symboly, piktogramy, emotikony prostřednictvím nichž děti své činnosti hodnotí. K rozvoji předčtenářských dovedností vznikají příležitosti také při prezentaci realizovaných činností. Tento potenciál může učitel využít tím, že klade dětem vhodné otázky.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

V hodnotícím kruhu, který probíhá po ukončení činností v centrech aktivit, dítě vyjadřuje své myšlenky, prožitky a různými způsoby prezentuje výsledky své práce či práce skupiny. Naslouchá druhým a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Hodnotící kruh dává dětem možnost přispívat k fungování společenství v mateřské škole, děti v něm reflektují postupy, které využily při skupinových či individuálních činnostech, dávají si vzájemnou podporu a doporučení. Tím podporují soudržnost, společné soužití a dobré klima ve třídě.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Hodnotící kruh je prostorem k ocenění práce i úsilí druhých, děti v něm reflektují nejen výsledky svých činností, ale i samotný proces. Navrhují zde, co by příště k realizaci vlastních

činností potřebovaly jinak.

KOMPETENCE KULTURNÍ

V hodnotícím kruhu děti prezentují výsledky svých činností, které mají umělecký, či kulturní charakter (např. předvedou dramatizaci, hudebně-pohybovou improvizaci, výtvarné artefakty aj.), ostatní na tyto podněty autenticky reagují. Hodnotící kruh je příležitostí vnímat rozmanitosti ostatních (např. rozdílnosti v uchopení zadání i výsledku činnosti, každý přináší originální/osobitě ztvárnění).

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

V hodnotícím kruhu vznikají příležitosti k rozvoji předmatematických dovedností zejména při prezentaci realizovaných činností. Tento potenciál může učitel využít tím, že klade dětem vhodné otázky.

POHYB A SPONTÁNNÍ UČENÍ VENKU

Pobyt a učení venku je zaměřen především na dostatek volného pohybu dětí, pohybové aktivity (prolézání, šplhání, skákání, běhání, houpání, míčové hry), poznávání přírody, pěstitelské a badatelské činnosti. Do venkovních prostor přenášíme také aktivity, které souvisí s tématem, o kterém se učíme. Vhodné je mít pro tento účel vytvořená centra aktivit i na zahradě školy.

KOMPETENCE K UČENÍ

Pobyt a učení venku podporuje přirozený zájem o učení, objevování a poznávání světa, který dítě obklopuje. Vytváří příležitost učit se pokusem a omylem, uplatňovat získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Pobyt a učení venku podporuje objevování sebe sama, svých možností a limitů i navazování vztahů s ostatními dětmi. Při hrách a činnostech dítě žádá o pomoc vrstevníky, vyjadřuje svůj názor, chová se empaticky, projevuje ohleduplnost k druhým. Hry přinášejí situace, ve kterých je zapotřebí dodržovat základní společenská pravidla, formulovat co je dítěti příjemné a nepříjemné.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Pobyt a učení venku umožňuje dítěti čerpat informace z různých autentických/reálných zdrojů a tvořivě s nimi pracovat. Je prostorem pro pozorování, zkoumání, experimentování, objevování.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Pobyt a učení venku vytváří příležitost využívat digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe (např. pořizování nahrávek zvuků přírody, fotografií živé/neživé

přírody a dalších podnětů z okolí, využívání digitální lupy, mikroskopu). Venkovní prostředí nabízí vhodné materiály (kamínky, klacky, šišky aj.) k rozvoji informatického myšlení, práci s algoritmy, šiframi.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Učitel může rozvoj předčtenářských dovedností dětí během pobytu venku podpořit nepřímo řízenými činnostmi, v nichž dětem nabídne knihy, časopisy k prohlížení, dějové obrázky.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Pobyt a učení venku dává dětem příležitost ke komunikaci, domlouvání se na společných hrách i vyjadřování se různými způsoby (např. pohybově, dramatizací, výtvarně, hudebně, atp.).

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Pobyt a učení venku podporuje u dítěte vytváření pozitivního vztahu k živé přírodě a uplatňování myšlenek udržitelného rozvoje v praktických situacích.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Pobyt a učení venku umožňuje dětem rozvíjet své nápady, organizovat a realizovat svoje činnosti, domlouvat se a spolupracovat s ostatními dětmi, vytvářet si základy pracovních dovedností (např. okopávání záhonů, hrabání listů). Přináší dítěti příležitost reagovat na změny v přírodě a blízkém okolí, přistupovat k nim jako k novým zkušenostem a příležitostem, své činnosti jim přizpůsobovat.

KOMPETENCE KULTURNÍ

Pobyt a učení venku přináší dítěti možnost seznamovat se s kulturou a kulturním děním ve svém okolí, reagovat na umělecké a kulturní podněty přenesené do prostoru zahrady či okolí mateřské školy (např. vytvoření galerie prací / výrobků na zahradě, venkovní divadlo), získávat zkušenosti z návštěvy galerie, divadla, muzea. Venkovní prostředí je prostorem, v němž mohou děti realizovat rozmanité tvůrčí činnosti.

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Pobyt a učení venku přináší přirozené příležitosti k třídění, kombinování, uspořádávání předmětů a objektů, porovnávání kvantity na základě vážení, měření délky a objemu. Učitel může rozvoj předmatematických dovedností dětí během pobytu venku podpořit nepřímo řízenými činnostmi, v nichž dětem nabídne sestavování prostorových objektů, určování charakteristických vlastností geometrických objektů v reálném prostředí, rozlišování rovinných a prostorových útvarů, apod.

OBĚD

Při stolování vedeme děti k sebeobsluze a samostatnosti. Samy si chystají talíře, rozdávají příbory, obslouží se a uklidí po sobě. Děti do jídla nenutíme, usilujeme o to, aby doba oběda

byla příjemnou součástí každého dne. Oběd je nejen příležitostí k uspokojení biologických potřeb, ale také sociální a kulturní zkušeností.

KOMPETENCE K UČENÍ

Oběd vytváří dítěti příležitost uplatňovat předchozí získané zkušenosti a poznatky v praktických situacích. Děti jsou seznámeny s pravidly na jejichž základě funguje sebeobsluha při obědě (např. naliju si tolik polévky, kolik sním; vylitou polévku utřu hadrem k tomu určeným). Zkušenosti, které získávají během sebeobsluhy u oběda, mají příležitost uplatňovat jak ve školním prostředí, tak i v běžném životě.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Oběd vytváří příležitost k navazování vztahů s ostatními dětmi. Představuje možnost trénovat základní společenská pravidla při stolování, rozlišovat vhodné a nevhodné chování při stolování a reagovat na ně, požádat o pomoc vrstevníky, nebo dospělou osobu (např. při nalévání polévky, rozkrájení masa apod.) Je-li jídlo servírováno dospělou osobou vede děti k vyjadřování svých potřeb (dítě informuje dospělého jaké množství a složení oběda chce).

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Oběd vytváří příležitost k řešení běžných situací, každodenně si děti nachystají talíř a příbor za pomoci piktogramů, své místo pro stolování. Během oběda řeší drobné problémové situace, mají možnost objevovat nové potraviny, poznávat je a ochutnávat.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Během oběda není rozvíjena.

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Oběd vytváří příležitost pro práci s počtem a množstvím, jak u samoobslužného, tak i u oběda servírovaného dospělou osobou, dítě vyjadřuje svou potřebu množství a složení jídla.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Oběd je společenskou událostí, při komunikaci během oběda děti dodržují domluvená pravidla (např. mluvíme potichu a s prázdnou pusou).

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Je-li oběd organizován v sebeobslužné formě, vede děti k zodpovědnosti za svá rozhodnutí (např. naberu si jen tolik jídla, kolik sním, abych neplýtvat potravinami), přispívá k fungování společenství v MŠ (např. když doobědvám, uklidím si po sobě místo; odnáším nádobí na místo k tomu určené). Pokud je oběd servírován dospělou osobou, je důležité, aby tato osoba respektovala potřeby dětí a tím přispívala k naplňování kompetence udržitelného rozvoje.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Oběd nabízí prostor pro realizaci praktických činností a utváření pracovních návyků (např. uklidím po sobě své místo).

KOMPETENCE KULTURNÍ

Oběd je prostorem k přijímání osobnostních i kulturních zvyklostí a rozmanitosti ostatních dětí. Děti se učí rozumět tomu, že každý máme jiné potřeby a stravovací návyky (co se týče množství i složení oběda).

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Prostředí pro oběd je uspořádáno prostřednictvím symbolů, obrázků, které označují, na které místo co patří (např. místo na odkládání hrnků, talířů, příborů). Děti se s jejich pomocí orientují v prostoru, učí se porozumět jejich významu a funkci.

ODPOČINEK A KLIDOVÉ ČINNOSTI

Po obědě přichází čas odpočinku. Tuto dobu využíváme ke čtení, poslechu pohádek, relaxační hudby. Děti mohou odpočívat s oblíbenou plyšovou hračkou. Respektujeme individuální potřebu spánku. Děti, které neusnou, se věnují klidovým činnostem.

KOMPETENCE K UČENÍ

Odpočinek a klidové činnosti jsou příležitostí pro uplatňování předchozích zkušeností v praktických situacích. Děti si chystají místo pro odpočinek (např. donesou si matraci na místo, připraví si lůžkoviny atp.) a po ukončení vše vrátí, uklidí na své místo.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

Odpočinek a klidové činnosti podporují u dětí empatické chování a ohleduplnost k druhým. Děti, které se věnují klidovým činnostem, respektují, že jiné děti spí nebo odpočívají a přizpůsobí tomu své hry.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Odpočinek a klidové činnosti jsou příležitostí čerpat informace z tištěných zdrojů (např. poslech čteného příběhu, prohlížení knih, časopisů, obrázkových karet) a řešit jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti (např. znečištěné povlečení, prostěradlo).

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Klidové činnosti jsou místem pro využívání digitálních technologií k poznávání světa, uplatňování informatického myšlení i práci s algoritmy.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

Při odpočinku a klidových činnostech jsou děti vedeny k naslouchání druhému (např. při četbě pohádky či poslechu) a dodržování domluvených pravidel komunikace (pokud potřebují něco

sdělit, mluvím potichu, abych nerušil ostatní).

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

Odpočinek a klidové činnosti jsou pro dítě příležitostí přijímat zodpovědnost za svá rozhodnutí. Dítě na základě svých potřeb rozhoduje, zda odpočívá na lůžku, nebo volí klidové činnosti. Zvolí-li si klidové činnosti, respektuje dohodnutá pravidla, která pro ně jsou ve třídě stanovena a práva druhých na klid při spánku.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

Odpočinek a klidové činnosti si dítě organizuje a domlouvá se s ostatními dětmi (např. jaké klidové činnosti z nabídky si zvolí).

KOMPETENCE KULTURNÍ

Při odpočinku a klidových činnostech se dítě seznamuje s kulturní a uměleckou rozmanitostí ve společnosti (např. předčítané knihy jsou svým obsahem zaměřené na různá kulturní prostředí, prezentují osobnostní, náboženské a další jedinečnosti ostatních). Klidové činnosti vytvářejí prostor zapojit se do tvůrčích činností (např. malování, kreslení, kreativní tvorba,...)

MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

Odpočinek a klidové činnosti jsou prostorem pro rozvoj předmatematických dovedností. Děti, které nespí, se mohou věnovat manipulačním a stolním hrám (např. logico, mozaiky, rébusy a hlavolamy, puzzle, pexeso,...) v nichž třídí, sestavují, porovnávají, kombinují objekty a rozvíjejí tak logické myšlení.

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Odpočinek a klidové činnosti jsou prostorem pro rozvoj předčtenářských dovedností. Dospělá osoba dětem čte příběhy, pohádky, děti soustředěně sledují děj, jsou rozvíjeny jejich schopnosti porozumět textům a budován vztah ke čtení. Děti, které nespí, si vybírají knihy a časopisy podle svého zájmu, prohlíží si v nich obrázky.

5.3 Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Provádíme pedagogické diagnostikování, při kterém průběžně a systematicky prostřednictvím metod a nástrojů pedagogického diagnostikování sledujeme, zaznamenáváme a vyhodnocujeme individuální pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích.

Svá zjištění využíváme při plánování vzdělávací nabídky, dalších aktivit a při předávání informací rodičům (o pokrocích v učení, vývoji a další podpoře dítěte, o podmínkách plynulého přechodu dítěte z mateřské do základní školy, o možnostech spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky).

SLEDUJEME:

CO:

pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích

JAK:

průběžně a systematicky prostřednictvím pozorování během celého dne. Záměrné pozorování využíváme zejména během spontánních her a samostatných činností dětí. Významný prostor pro pozorování nám přináší nepřímo řízené činnosti v centrech aktivit.

PROČ:

Nejvíce příležitostí uvidět dovednosti dětí přinášejí přirozené situace, v nichž se děti nacházejí. Spontánní činnosti, volné hry, nepřímo řízené činnosti a další aktivity (např. sebeobslužné činnosti), v nichž děti fungují samostatně, jsou příležitostí pozorovat děti v autentických situacích (jejich dovednosti, schopnosti, silné stránky). Při samostatných činnostech dětí máme „volnější ruce“ a tudíž prostor pozorovat, jak se dítě projevuje, co už dovede a co potřebuje.

ZAZNAMENÁVÁME (sbíráme informace o dětech):

CO:

Pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích.

JAK:

Průběžně a systematicky prostřednictvím metod a nástrojů pedagogického diagnostikování.

K tomu slouží např.:

- Krátké záznamy/lístečky ze záměrného pozorování či z rozhovorů s dítětem při jeho hře. K zachycení podnětů z pozorování používáme popisný jazyk.
- Záznamové archy.
- Fotografie.
- Videozáznam.
- Informace od rodičů
- Informace od rodičů – záznam z individuálních schůzek nad pokroky učení dítěte.
- Výstupy prací dítěte vybrané dítětem i učitelem: malby, kresby, grafomotorické listy, vystřihovánky, skládanky...

Zaznamenané a nasbírané informace o dítěti dokladujeme v diagnostickém portfoliu, které se skládá ze:

- záznamů o dítěti, které si obvykle vedeme odděleně (záznamové archy, zápisky z

pozorování, z rozhovorů...),

- z prací dítěte, které odrážejí pokroky v jeho učení i zážitky z MŠ (kresby, malby, fotografie,...) Na jejich výběru se podílejí děti, případně i rodiče.

PROČ:

Záznamy, nasbírané informace/důkazy o učení dítěte i podněty z rozhovorů s dítětem nám pomáhají získat komplexnější pohled o dovednostech dítěte, systematicky sledovat jeho pokroky v učení, lépe porozumět jeho individuálním potřebám i potřebám celé skupiny dětí.

VYHODNOCUJEME:

CO:

pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích

JAK:

Průběžně a systematicky – sám pedagog, s kolegou (učitelem, asistentem, ředitelem), s dítětem, s rodiči.

- Každý den reagujeme na postřehy z pozorování tím, že upravujeme podmínky a vzdělávací nabídku, a to buď okamžitě, na další den, nebo na nejbližší období.
- V rozhovoru s kolegyní – během dne využíváme příležitost ke krátkým rozhovorům, sdílíme si zkušenosti z pozorování, diskutujeme o dalších příležitostech a na základě toho reagujeme úpravou podmínek a přizpůsobením vzdělávací nabídky.
- V rozhovoru s kolegyní – v rámci nepřímé pedagogické činnosti – analyzujeme své záznamy o dětech i výsledky jejich prací nasbírané v diagnostickém portfoliu. Na základě toho plánujeme aktivity pro celou třídu i podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti nadané.
- Pokroky v učení vyhodnocujeme s dětmi individuálně i skupinově. Děti se podílejí na hodnocení svého učení: každý den v hodnotícím kruhu, průběžně prostřednictvím práce se svým portfoliem, které je jim dostupné. Práce s portfoliem dává dětem možnost mít radost z vlastních pokroků a je účinným nástrojem k jejich sebehodnocení.
- Organizujeme individuální schůzky s rodiči, při nichž s pomocí diagnostického portfolia diskutujeme o pokrocích dítěte, navrhujeme další postupy jeho podpory, případně navrhujeme doporučení pro spolupráci s poradenskými zařízeními.

PROČ:

Díky sledování a zaznamenávání máme informace o pokrocích dětí v jejich učení a jejich potřebách. Abychom jim vzdělávací nabídku a podmínky mohli přizpůsobit co nejefektivněji, je důležité s nasbíranými informacemi pracovat. Znamená to „zastavit se“, ohlédnout se, prodiskutovat postřehy, nasbírané záznamy, důkazy o učení. Proto vytváříme prostor pro reflexi ať už s dětmi, kolegy, rodiči, jejíž cílem je naplánovat další postupy v práci se skupinou i jednotlivými dětmi.

5.4 Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí

V naší MŠ s programem Začít spolu naplňujeme myšlenky individualizovaného vzdělávání orientovaného na osobnostní rozvoj dítěte, který staví na respektu k jeho jedinečnosti. Individualizaci ve vzdělávání naplňujeme v každodenním životě prostřednictvím podmínek, které k realizaci předškolního vzdělávání vytváříme, obsahu vzdělávání i vzdělávacích strategií, které využíváme.

PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PODPORUJÍCÍ INDIVIDUALIZACI:

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

- Dáváme dětem prostor podílet se na vytváření společných pravidel, což podporuje jejich pocit bezpečí, děti rozumí, jaké jednání se od nich očekává.
- Každodenně zařazujeme rituály, které podporují pocit bezpečí a sounáležitosti se skupinou.
- Pracujeme v ustálené struktuře dne, která je pro děti předvídatelná, podporuje naplňování potřeby bezpečí, jistoty, struktury a řádu u každého dítěte.
- Poskytujeme možnost volby, aby si každé dítě na základě svých potřeb, zájmů a aspirací mohlo vybrat a zažít úspěch. Možnost volby umožňujeme v mnoha rovinách – výběr aktivity, účast na aktivitách, spolupráce na dění ve třídě.
- Dbáme na osobní soukromí dětí, součástí interiéru je místo pro relaxaci, odpočinek, prostor pro bytí „sama se sebou“.
- Respektujeme rozhodnutí dítěte, zda se zúčastní společných činností.

ORGANIZACE

- Pracujeme v ustálené struktuře dne typické pro Začít spolu a zároveň reagujeme na podněty a potřeby dětí, jimž přizpůsobujeme vzdělávací nabídku, prostředí a témata, kterými se zabýváme.
- Pravidelnou součástí v týdenní struktuře je prostor, v němž mají děti možnost zapojit se do plánování témat o kterých se chtějí učit, navrhnout konkrétní činnosti, které by je v rámci tématu zajímaly.
- Každý den poskytujeme dětem dostatek prostoru pro volnou hru, spontánní a nepřímo řízené činnosti, v nichž všechny děti (včetně dětí se speciálními potřebami) mají možnost vycházet ze svého zájmu, vnitřní motivace, uplatnit své schopnosti, pracovat svým tempem a stylem. Tyto činnosti převažují nad činnostmi řízenými, což považujeme za nezbytnou podmínkou pro individualizované vzdělávání.

SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODINOU

- Vytváříme podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

- Sbíráme od rodičů informace o dítěti (nejčastěji prostřednictvím dotazníku) s cílem zjistit zájmy, záliby, silné stránky a jedinečnosti dítěte. Tyto informace nám slouží k hlubšímu porozumění osobnosti dítěte, umožňují nám přizpůsobit podmínky a vzdělávací nabídku jeho potřebám

ŽIVOTOSPRÁVA

- Ve stravování nabízíme průběžné sebeobslužné svačiny, které dětem přinášejí možnost se na základě vlastních potřeb rozhodnout o velikosti porce, její skladbě i čase (po vymezenou dobu), ve kterém se nasvačí.
- Během oběda dáváme dětem prostor si připravit talíř a příbory, nalévat polévku, odnést použité nádoby..., čímž respektujeme jejich individuální potřeby a podporujeme jejich samostatnost.
- Během celého dne mají děti k dispozici prostor odpočinout si (relaxační klidový koutek) i saturovat potřebu aktivity (v centru aktivity Pohyb).
- V čase po obědě nabízíme prostor pro odpočinek, který vychází vstříc individuální potřebám každého dítěte (odpočinek na lůžku, klidové činnosti na lůžku/v prostorách ložnice, klidové činnosti v centrech aktivit).

VĚCNÉ PODMÍNKY

- Prostředí třídy máme uspořádané do center aktivit, která svým zaměřením a vybavením umožňují každému dítěti najít si to, co odpovídá jeho schopnostem, potřebám a zájmům ať už během volných her nebo v rámci vzdělávací nabídky připravené učitelem.
- Pomůcky a materiály jsou dětem dostupné, mohou si je samostatně brát, což otevírá prostor k tomu, že si každé dítě zvolí aktivitu, kterou v danou chvíli potřebuje, naplňuje jej a prostřednictvím níž se realizuje.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ PODPORUJÍCÍ INDIVIDUALIZACI:

INTEGROVANÉ BLOKY VE FLEXIBILNÍM USPOŘÁDÁNÍ

Integrované bloky vycházejí z potřeb, zájmů a života dětí. V ŠVP je máme ve flexibilním uspořádání, tzn. nejsou po sobě jdoucí. Na úrovni třídy s nimi pracujeme podle toho, jaká témata z potřeb dětí a aktuálních situací vyvstávají, což přispívá k tomu, že se děti učí poznatkům a dovednostem v okamžiku, kdy je potřebují a díky tomu lépe rozumí jejich smyslu.

PLÁNOVÁNÍ S DĚTMI

Přizpůsobení vzdělávací nabídky tak, aby odpovídala potřebám dětí zajišťujeme tím, že děti zapojujeme do plánování. Ať už téma navrhly děti nebo jej přinesl učitel, ptáme se: Co o tématu děti vědí, co by je zajímalo, chtěly by v rámci tématu zažít? Sbíráme od nich konkrétní náměty, které následně promítáme do přípravy vzdělávací nabídky.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PODPORUJÍCÍ INDIVIDUALIZACI:

Využíváme vzdělávací strategie, které akcentují učitele v roli průvodce. Jako učitelé zůstáváme na „pozadí“, našim hlavním úkolem je připravit dětem podnětné prostředí pro učení a vzdělávací nabídku vztahenou k tématu. Dáváme dětem možnost vybrat si dle svých potřeb a zájmů takové činnosti, které odpovídají jejich individualitě a jedinečnosti. Hra, spontánní a nepřímo řízené činnosti v naší MŠ převažují nad činnostmi řízenými, což považujeme za klíčové z hlediska individualizace vzdělávání.

SPONTÁNNÍ ČINNOSTI A VOLNÁ HRA

Každý den mají děti ve vnitřním i venkovním prostředí dostatek prostoru pro spontánní činnosti a volnou hru, které realizují z vlastní potřeby, na základě vnitřních motivů a zájmů. Ze svého rozhodnutí si hrají buď individuálně nebo ve spolupráci s ostatními dětmi – ve dvojicích, menších skupinách v prostředí všech center aktivit ve třídě i na zahradě.

TŘÍFÁZOVÝ MODEL UČENÍ E-U-R

Vycházíme z konstruktivistického pojetí vzdělávání, v jehož rámci pracujeme s třífázovým modelem učení: **Evokace – Uvědomění významu – Reflexe.**

V naší MŠ tento model koresponduje se strukturou dne, což v denním programu znamená:

Evokace – děje se nejčastěji v ranním kruhu, kdy se děti ptáme, k čemu se vztahoval ranní úkol, o jakém tématu se učíme a co je zajímavé... Tím zjišťujeme jejich zájmy, znalosti a zkušenosti s tématem, kterým následně přizpůsobujeme vzdělávací nabídku, tak aby byla dětem co nejvíce šitá na míru.

Uvědomění významu – děje se nejčastěji prostřednictvím nabídky činností do center aktivit (nepřímo řízených činností), které si děti volí dle svých preferencí.

Reflexe – děje se nejčastěji v hodnotícím kruhu, kdy děti reflektují svoji práci, co se dozvěděly, naučily, co jim vyhovovalo a co by příště potřebovaly jinak. Na základě této zpětné vazby od dětí přizpůsobujeme aktivity a vzdělávací nabídku do dalších dní tak, abychom v ní co nejvíce zohlednili jejich potřeby a zájmy.

NEPŘÍMO ŘÍZENÉ ČINNOSTI

Dáváme dětem možnost výběru z rozmanitých činností, které předem promyslíme, provážíme je k tématu, zajistíme, aby k jejich realizaci našly v centrech aktivit potřebný materiál, pomůcky. V ranním kruhu jim stručně představíme nabídku činností do center aktivit. Děti si na základě svého zájmu vyberou činnost, která je zajímavá. Činnosti provádějí samostatně, bez našeho přímého vedení, ustupujeme do role pozorovatele.

Nepřímo řízené činnosti plánujeme dle **4 zásad** tak, aby dětem umožňovaly:

- pracovat samostatně (bez přímého vedení učitelem, svým tempem, s využitím svých silných stránek, typů inteligencí),
- spolupracovat (při kooperaci mohou děti uplatnit své silné stránky),
- volit vlastní postup a způsob řešení („udělat si to podle sebe“, zadání dáváme otevřená, aby v nich děti mohly uplatnit svou kreativitu, invenci, svůj přístup k řešení),
- vybrat si pomůcky a materiály dle svých preferencí, samostatně si je přichystat i uklidit.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

6. 1 Integrované bloky ve flexibilním uspořádání

Ve flexibilním modelu uspořádání jsou integrované bloky řazeny vedle sebe podle témat, která sdružují. Nejsou chápány jako po sobě jdoucí v čase – pedagogové jimi tedy neprocházejí postupně. Samotný pojem „flexibilní“ vystihuje podstatu jejich praktické realizace: bloky se využívají podle potřeby a aktuální situace ve třídě. Integrované bloky v tomto uspořádání bývají spíše obecnější. Výhodou flexibilního strukturování je možnost využívat přirozené situace, do nichž se děti dostávají, a učit je poznatkům a dovednostem právě ve chvíli, kdy je potřebují. Díky tomu děti lépe chápou smysl učení. Tento způsob řazení umožňuje pedagogovi pružně reagovat nejen na aktuální dění, ale i na potřeby, zájmy dětí a témata, která samy do vzdělávání přinášejí. To je klíčovým východiskem pro plánování individualizovaného vzdělávání. Do třídního vzdělávacího programu mohou svými náměty vstupovat také rodiče, a v každé třídě tak vzniká originální třídní program.

Integrované bloky:

Klíč k přírodě

Klíč ke zdraví

Klíč k poznání

Klíč ke kořenům

Klíč k srdci

6. 1. 1. Integrovaný blok: KLÍČ K PŘÍRODĚ

Tento integrovaný blok provází děti proměnami přírody v průběhu celého roku. Pomáhá jim vnímat svět kolem sebe jako živý, neustále se měnící celek, jehož jsme součástí. Děti získávají základní poznatky o přírodních jevech, učí se přírodu poznávat, chránit a prožívat s ní

sounáležitost. Vytváříme podmínky pro to, aby si děti přirozenou cestou budovaly pozitivní vztah ke všemu živému a uvědomovaly si význam přírody pro život člověka.

Na podzim s dětmi pozorujeme proměny v přírodě – barevné listí, dozrávání plodů, houby, práce na zahradách a polích. Seznamujeme je s rozmanitostí podzimní přírody a jejími dary. Zaměřujeme se na význam ovoce a zeleniny pro naše zdraví a význam stromů a rostlin pro životní prostředí.

V zimě se děti učí vnímat specifické znaky tohoto období – sníh, mráz, led, ticho a klid přírody. Zkoumají vlastnosti sněhu a ledu, sledují proměny počasí a přemýšlejí o tom, jak zima ovlivňuje život zvířat i rostlin.

Na jaře pozorujeme probouzení přírody, první květy, pupeny na stromech, zpěv ptáků a časté změny počasí. Seznamujeme děti s růstem rostlin, péčí o ně a uvedeme je do základů pěstitelských činností, např. setba semen, pozorování klíčení. Vysvětlíme koloběh vody v přírodě a její nezastupitelnou roli pro život.

V létě prohlubujeme vnímání krásy a bohatství přírody v jejím vrcholu – rozkvetlé louky, vůně, teplo, zralé plody. Všímáme si života hmyzu, rostlin, zvířat, která jsou v letním období velmi aktivní. Učíme děti, jak se v přírodě chovat s respektem a šetrností, poznáváme různé biotopy – les, louku, vodní plochy.

Možná témata:

- Živá a neživá příroda
- Počasí
- Roční období
- Ekologie
- Vesmír
- Světadíly
- Les
- Stromy
- Ovoce a zelenina

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO
Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.
Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
Rozlišuje pomocí všech smyslů.
Překonává fyzické překážky.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST
Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin

Poradí si v nové situaci.
Zachytí autenticky své představy a prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

DÍTE A JEHO PSYCHIKA
Ověří správnost řešení.
Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
Formuluje instrukce a předá je ostatním.
Rozpozná rým, rytmičuje.
Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku v slově.
Navazuje a rozvíjí citové vazby.
Orientuje se v prostoru a v rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.
Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.
Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

DÍTE A SVĚT
Porovnává charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.
Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
Respektuje různé formy života.
Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

6. 1. 2. Integrovaný blok: KLÍČ KE ZDRAVÍ

Tento integrovaný blok má za úkol podpořit fyzickou pohodu, zlepšovat tělesnou zdatnost, pohybovou kulturu, rozvíjet pohybové dovednosti, hygienické návyky, vést ke zdravým životním návykům a postojům. Také vytvářet kladný vztah k pohybovým a sportovním činnostem.

Seznámíme se hravou formou s vlastním tělem, jeho funkcemi, fungováním jednotlivých částí. Dozvíme se, jak se o své tělo starat, co nám prospívá a co nám škodí. Získáme poznatky o zdravém životním stylu, správné životosprávě – pitném režimu, péči o zdraví a tělo. Budeme pozorovat změny počasí v souvislosti s vhodným oblékáním a otužováním, sezónními sporty. Zaměříme se také na prevenci nemocí a úrazů, bezpečné chování v krizových situacích a schopnost včas vyhledat pomoc dospělého. Představíme si složky IZS včetně praktických ukázek a exkurzí.

Prohloubíme si povědomí o nebezpečném chování některých lidí (povedeme děti k obraně vůči nim s přihlédnutím k věku dětí, např. odmítnutí pamlsku od cizí neznámé osoby). Podpoříme mezigenerační vztahy a rozvoj empatie prostřednictvím návštěvy a spolupráce se seniory nebo handicapovanými.

Možná témata:

- Moje tělo

- Smysly
- Bacily - nemoci
- IZS
- Hygiena
- Sport
- Oblékání - otužování
- Zdravá výživa
- Handicap

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO
Koordinuje pohyby těla, ruky, oka.
Vyhledává příležitosti k pohybu.
Zvládá sebeobsluhu.
Má osvojené základní hygienické návyky.
Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
Zachovává správné držení těla.
Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST
Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
Ovlivňuje směřování společné činnosti.
Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA
Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
Určí míru objektů a porovná je pomocí poměrování.
Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo, intonaci řeči.

DÍTĚ A SVĚT
Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
Zná způsoby ochrany v nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

6. 1. 3. Integrovaný blok: KLÍČ K POZNÁNÍ

Tento integrovaný blok se zaměřuje na aktivní objevování světa, který nás obklopuje, s důrazem na rozvoj polytechnických dovedností, logicko-matematického myšlení a bezpečné chování v reálném životě. Záměrem bloku je propojit přirozenou zvědavost dětí s praktickou činností, při které se učí manipulovat s reálnými předměty, nástroji a materiály. Skrze prožitek a experimentování děti rozlišují mezi světem přírody a techniky, přičemž si

uvědomují jejich význam a vzájemný vztah. Rozvíjené aktivity záměrně posilují konstrukční a prostorové myšlení, práci s vizuálními i slovními instrukcemi a digitálními technologiemi jako moderními nástroji poznávání.

Velký zřetel je kladen na sociální rozměr učení – děti při činnostech přijímají různé role, učí se spolupracovat, dodržovat i vyžadovat nastavená pravidla a v bezpečném prostředí skupiny se vyrovnávat s případným neúspěchem, který berou jako přirozenou součást procesu učení. Nedílnou součástí je posilování fyzické zdatnosti, koordinace pohybu a osvojování si návyků, jak předcházet rizikům a chránit zdraví své i ostatních v mateřské škole, doma i v širším okolí.

Možná témata:

- Povolání
- Doprava
- Hudba
- Město a vesnice
- Kultura
- Umění
- Věda a technika

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO
Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky
Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a jinými pomůckami
Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST
Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých
Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech
Přijímá různé sociální role

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA
Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními
Porovnává kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů
Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary
Vyrovnává se s neúspěchem
Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech
Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií
--

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí

DÍTE A SVĚT

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v MŠ, i širším prostředí – okolí mateřské školy a v obci

Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout
--

6. 1. 4. Integrovaný blok: KLÍČ KE KOŘENŮM

Tento integrovaný blok je zaměřen na vytváření pevného citového pouta k domovu, rodině, rodnému kraji a přírodě. V dnešní digitální době záměrně obrací pozornost dětí k hmatatelnému světu, tradicím našich předků a přirozenému cyklu roku. Prostřednictvím aktivního prožívání lidových zvyků, rituálů a práce s regionální lidovou slovesností, písněmi či tanci, pomáhá dětem vnímat čas v širším kontextu a zároveň přirozeně rozvíjí jejich paměť, rytmizaci i pohybovou koordinaci. Významnou součástí bloku je rozvoj polytechnického vzdělávání, kdy se děti prostřednictvím práce s autentickými přírodními materiály, jako je dřevo, vlna, hlína nebo proutí, a za pomoci skutečného nářadí učí trpělivosti, technické gramotnosti a úctě k lidské práci. Enviromentální rozměr bloku vede děti k pochopení přirozeného koloběhu života, principů udržitelnosti a soběstačnosti, což si mohou prakticky ověřit při zahradničení, sledování cesty potravin od semínka až po hotový produkt nebo při tvořivých hrách s obyčejnými přírodninami, které stimulují jejich fantazii. Děti díky poznávání místních reálií, historických památek a regionálních pověstí umožňuje zapustit své vlastní kořeny a vybudovat si zdravou osobní a sociální identitu

Možná témata:

- Lidová řemesla
- Advent
- Tři králové
- Masopust
- Od semínka k bochníku
- Velikonoce
- Bylinkaření
- U babičky v kuchyni a u dědečka v dílně
- Příběhy z rodinného alba - mezigenerační soužití

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou
Zvládá základní pohybové dovednosti

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST
Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností
Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech
Spolupodílí se na udržování regionálních tradic
Pojmenuje místo a zemi, ve které žije
Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi

DÍTE A JEHO PSYCHIKA
Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj
Rozliší český jazyk od jiných jazyků
Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav
Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností
Přijímá a vyjadřuje pozitivní ocenění
Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi
Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat
Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat
Vypráví jednoduchý děj

DÍTE A SVĚT
Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit

6. 1. 5. Integrovaný blok: KLÍČ K SRDCI

Tento integrovaný blok „Klíč k srdci“ je zaměřen na vytváření bezpečného, přátelského a podnětného prostředí v mateřské škole. Prostřednictvím témat děti poznávají samy sebe i své okolí, učí se navazovat vztahy, komunikovat, spolupracovat a respektovat druhé. Blok podporuje rozvoj sociálních a emocionálních dovedností, vytváření pozitivních vztahů mezi dětmi i dospělými a osvojování základních společenských pravidel.

Děti se seznamují s prostředím mateřské školy a denním režimem, učí se zvládat adaptační období a získávají pocit jistoty a bezpečí. Prostřednictvím her, komunitních kruhů, dramatizací, pohybových aktivit a prožitkového učení poznávají význam kamarádství, rodiny a vzájemné pomoci. Součástí bloku je také práce s emocemi, rozvoj empatie a schopnosti vyjadřovat své pocity přiměřeným způsobem.

Tématika knih a pohádek vede děti k rozvoji fantazie, představivosti, komunikace a předčtenářské gramotnosti. Oslava Mezinárodního dne dětí přináší dětem radost ze společných aktivit, her a spolupráce. Celý integrovaný blok směřuje k harmonickému rozvoji

osobnosti dítěte, posilování samostatnosti, zdravého sebevědomí a pozitivního vztahu k sobě i ostatním.

Možná témata:

- Adaptace
- Pravidla
- Kamarádi
- Vztahy
- Emoce
- Rodina – domov
- MDD
- Denní režim
- Knihy - pohádky

OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO
Zvládá základy gramatiky
Naplňuje své biologické potřeby
Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel
Využívá příležitost k samostatnosti a sebeobslužným činnostem

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST
Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.
Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
Začlenění se do skupiny.
Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
Navazuje a udržuje dětská přátelství.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA
Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci, jevy, kterými je obklopeno.
Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
Orientuje se v základních emocích a pocitech.
Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či příběhu.
Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
Určí a využije při činnostech pravidelnost, rytmus a zákonitosti včetně symetrie.

DÍTE A SVĚT
Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání
Udržuje pořádek v blízkém prostředí
Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout

6. 2 Další projekty a programy

Součástí vzdělávání jsou také tematické projekty a programy, které dětem přináší nové zážitky, zkušenosti a příležitosti k objevování. Vycházejí z principů programu Začít spolu, podporují aktivní učení, samostatnost, spolupráci a respekt k jedinečnosti každého dítěte. Téma navazují na zájmy dětí, život školy i dění v okolním světě. Důležitou součástí je také spolupráce s rodinami a místní komunitou.

Příklady projektů:

- Dentální hygiena
- Čtecí babička
- MDD
- Tvoření s rodiči

7. PLÁN AUTOEVALUACE

Autoevaluace je nedílnou součástí života školy a slouží k průběžnému ověřování kvality vzdělávání, podmínek vzdělávání i naplňování cílů školního vzdělávacího programu. Jejím smyslem není kontrola, ale podpora profesního rozvoje pedagogů, zvyšování kvality vzdělávací nabídky a vytváření co nejlepších podmínek pro rozvoj každého dítěte. Evaluace je realizována jako systematický proces založený na pravidelném sběru informací, jejich vyhodnocování a přijímání opatření vedoucích ke zkvalitňování práce školy. Škola vychází z principů respektujícího a inkluzivního vzdělávacího programu Začít spolu, podporuje tedy sebereflexi pedagogů, partnerskou spolupráci s rodinami a aktivní zapojování dětí do hodnocení vlastního učení. **Cílem autoevaluace je ověřit a zlepšit kvalitu vzdělávání.**

7. 1. Oblasti autoevaluace

7. 1. 1. Naplňování vzdělávacích cílů a výsledků učení dětí

Sledujeme:

- pokroky jednotlivých dětí
- rozvoj klíčových kompetencí a gramotností
- úspěšnost individualizace vzdělávání
- připravenost dětí na přechod do základního vzdělávání

7. 1. 2. Kvalita vzdělávacího procesu

Sledujeme:

- využívání vzdělávacích strategií školy
- uplatňování principů programu Začít spolu
- kvalitu pedagogické komunikace
- míru aktivního zapojení dětí do vzdělávání
- podporu samostatnosti, spolupráce a odpovědnosti dětí

7. 1. 3. Podmínky vzdělávání

Sledujeme:

- psychosociální klima školy
- personální podmínky
- materiální a prostorové vybavení
- bezpečnost a zdravé prostředí
- účelnost uspořádání center aktivit a vzdělávacího prostředí

7. 1. 4. Spolupráce s rodinou a partnery školy

Sledujeme:

- kvalitu komunikace s rodiči
- úroveň partnerské spolupráce
- zapojení rodičů do života školy
- spolupráci s místní komunitou a dalšími institucemi

7. 1. 5. Profesní rozvoj pedagogického týmu

Sledujeme:

- profesní růst pedagogů
- využívání získaných poznatků v praxi
- spolupráci a sdílení zkušeností v pedagogickém týmu

- úroveň sebereflexe pedagogických pracovníků

7. 2. Cíle autoevaluace

Autoevaluace se zaměřuje na:

- naplňování cílů a záměrů ŠVP
- průběh a výsledky vzdělávání dětí
- kvalitu pedagogické práce
- účinnost vzdělávacích strategií
- podmínky vzdělávání
- spolupráci se zákonnými zástupci a partnery školy
- klima školy a vzájemné vztahy
- profesní rozvoj pedagogických pracovníků

7. 3. Kritéria autoevaluace

Kritéria hodnocení jsou zejména:

- Naplňování cílů ŠVP
- dosahování očekávaných výsledků učení dětí
- respektování individuálních potřeb dětí
- aktivní zapojení dětí do vzdělávání
- kvalita pedagogických postupů a vzdělávacího prostředí
- spokojenost dětí, rodičů a zaměstnanců
- úroveň spolupráce školy s rodinou
- profesní růst pedagogických pracovníků

7. 4. Metody a nástroje pro autoevaluaci

Konkrétní způsoby sběru dat:

- pedagogická diagnostika
- pozorování dětí
- portfolia dětí
- rozhovory s dětmi
- zpětná vazba od rodičů
- dotazníky

- hospitace
- sebereflexe pedagogů
- reflexe pedagogického týmu
- evaluace integrovaných bloků a projektů

7. 5. Termíny a frekvence autoevaluace

Činnost	Frekvence
Pedagogická diagnostika, pozorování dětí, reflexe vzdělávacího procesu	průběžně
Hodnocení integrovaných bloků a projektů	po jejich ukončení
Vyhodnocení pokroků dětí - diagnostika	pololetně
Hodnocení spolupráce s rodinami a podmínek vzdělávání	ročně
Vyhodnocení ŠVP a stanovení opatření pro další období	ročně

7. 6. Odpovědnost učitelů a dalších pracovníků

Za systém autoevaluace odpovídá zástupce ředitele pro MŠ. Na autoevaluaci se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci a další zaměstnanci školy v rozsahu své pracovní náplně.